

**РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВЛАДА**

**СТРАТЕШКИ ПЛАН
ЗА СМАЊЕЊЕ УКУПНЕ ПОТРОШЊЕ НА ПЛАТЕ
У ПЕРИОДУ 2017-2019. ГОДИНА**

Бања Лука, јун 2016. године

Садржај

1. УВОД.....	3
2. ПОЛИТИКА ПЛАТА У ЈАВНОМ СЕКТОРУ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ.....	4
3. РЕФОРМА ПОЛИТИКЕ ПЛАТА У ЈАВНОМ СЕКТОРУ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ	5
4. НАРЕДНИ КОРАЦИ	6

1. УВОД

Влада Републике Српске је на 31. редовној сједници, одржаној 23. јула 2015. године усвојила Реформску агенду за Босну и Херцеговину за период 2015-2018. година (у даљем тексту: Агенда), а на 36. редовној сједници, одржаној 27. августа 2015. године усвојен је Акциони план Републике Српске за реализацију Реформске агенде (у даљем тексту: Акциони план Републике Српске).

Агендом је прецизирано да је стање јавних финансија свих нивоа власти у БиХ такво да је неопходно провести фискалну консолидацију која ће постепено довести до смањења буџетског дефицита и средњорочно довести до смањења нивоа јавног дуга. Фискална консолидација има за циљ да обезбиди стабилно макроекономско окружење, али за стабилан, позитиван реални раст у средњем и дугом року неопходно је провести низ структуралних реформи у областима радног законодавства, реформе јавне управе и политике запошљавања у јавном сектору, унапређења пословне климе и конкурентности, реструктурирања јавних предузећа, реформе социјалних давања, реформе здравственог сектора, те владавине права. Поред тога, сви нивои власти јасно су исказали опредјељење да је потребно утврдити укупан фонд плата и свих текућих расхода на свим нивоима власти, који се неће моћи повећавати без обзира на раст пореских прихода, док ће смањење расхода највећим дијелом бити резултат провођења реформи јавне управе, укључујући строге контроле запошљавања и укупног фонда плата у јавном сектору.

Агендом је такође дефинисано да ће кроз нови аранжман са Међународним монетарним фондом (у даљем тексту: ММФ) бити утврђен нови фискални оквир, који ће поставити ниво јавног дуга на силазну путању, а створиће и простор за повећање јавних инвестиција и истовремено смањити учешће јавног сектора у економији. У дијелу Реформа јавног сектора, посебно је истакнуто да ће Савјет министара БиХ и ентитетске Владе усвојити кључне принципе, који су основа за сљедећи циклус реформе јавне управе. Модернија, компетентнија, транспарентнија, ефикаснија, исплативија и одговорнија јавна управа ће побољшати пружање јавних услуга и остварити уштеде.

Акционим планом Републике Српске, Влада је јасно дефинисала мјере којима ће реализовати претходно дефинисане обавезе из Агенде:

- Утврдити укупан фонд плата на свим нивоима власти,
- Утврдити укупан фонд свих текућих расхода на свим нивоима власти, те
- Донијети Одлуку која уводи мораториј на повећање плата у јавном сектору - строге контроле запошљавања: основице, коефицијенти, накнаде, односно "замрзнути" укупан фонд плата у јавном сектору до доношења система одређивања плата на основу вриједности.

Прве двије мјере су реализоване приликом усвајања Буџета Републике Српске за 2016. годину, док је Одлука која уводи мораториј на повећање плата остала да се додатно разради кроз нови аранжман са ММФ-ом.

На сједници Фискалног савјета БиХ, одржаној 24.05.2016. године, власти у БиХ су постигле договор са Мисијом ММФ-а око новог аранжмана, када је усаглашено и Писмо намјере. У Писму намјере, један од три циља, јесте наставак процеса фискалне консолидације како би се осигурало континуирано смањење јавног дуга у односу на БДП, уз истовремено смањење величине јавног сектора и унапређење квалитета јавне потрошње. Такође, посебно је истакнуто да ће се у наредном периоду преусмјерити јавни расходи смањењем текуће потрошње како би се направио простор за пријекно потребно повећање капиталних расхода, који у већој мјери погодују економском расту.

С тим у вези, сви нивои власти су исказали јасно опредјељење да ће на страни расхода, извршити рационализацију и повећати ефикасност функционисања јавне управе имајући за циљ смањење величине јавне управе у средњем року. У том правцу, сви нивои власти су се обавезали да ће усвојити стратешке планове за обуздавање потрошње на плате (путем уздржавања од повећања основице за плате, коефицијената и накнада) и смањења укупне запослености у јавном сектору за вријеме програма, с почетком у 2017. години.

У циљу реализације преузетих обавеза, како из Агенде, тако и из Писма намјере са ММФ-ом, Влада Републике Српске је припремила Стратешки план за смањење укупне потрошње на плате у периоду 2017-2019. година (у даљем тексту: Стратешки план).

2. ПОЛИТИКА ПЛАТА У ЈАВНОМ СЕКТОРУ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Расходи за бруто плате у Буџету Републике Српске су планирани у складу са слиједећим законима, који дефинишу наведену област:

- Законом о платама запослених у органима управе Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број: 31/14),
- Законом о платама запослених у институцијама правосуђа Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број: 31/14),
- Законом о платама запослених у Министарству унутрашњих послова Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број: 31/14),
- Законом о платама запослених у области просвјете и културе Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број: 31/14),
- Законом о платама и накнадама судија и тужилаца у Републици Српској („Службени гласник Републике Српске“, број: 66/14 и 60/15) и
- Законом о платама запослених у јавним службама Републике Српске („Службени гласник Републике Српске, број: 31/14).

Табела 1: Издаци за плате и број запослених у 2015. години

НИВО ВЛАСТИ	ИЗДАЦИ ЗА ПЛАТЕ У 2015. ГОДИНИ	БРОЈ ЗАПОСЛЕНИХ У 2015. ГОДИНИ
1. БУЏЕТ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ	688.902.696	35.999
а) образовање	244.343.219	14.429
б) полиција	123.686.284	5.238
в) правосуђе	80.226.964	3.035
г) остали	240.646.229	13.297
2. ВАНБУЏЕТСКИ ФОНДОВИ	34.877.377	1.599
а) Фонд ПИО	13.286.660	591
б) Фонд за здравствено осигурање	14.344.060	688
ц) Фонд дјечије заштите	966.672	37
д) Завод за запошљавање	6.279.985	283
3. ЈЕДИНИЦЕ ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ	151.826.163	8.452
УКУПНО (1+2+3)	875.606.236	46.050

Напомена: Подаци из табеле односе се на зараде исплаћене са позиције Расходи за бруто плате, односно нису обухваћени запослени чије се плате исплаћују са позиција трансфера.

Извор: Министарство финансија Републике Српске;

У сврху унапређења функционирања тржишта рада, Народна скупштина Републике Српске је у децембру 2015. године усвојила нови Закон о раду у складу са Реформском агендом и у консултацијама са особљем ММФ-а, Свјетском банком и социјалним партнерима. У току су

преговори око нових колективних уговора с циљем постизања договора у погледу нових услова рада, који ће бити у складу са новим законима о раду.

Анализирајући укупне издатке на плате у јавном сектору Републике Српске, који су у 2015. години износили 875.606.236 КМ, видимо да је њихово учешће у бруто домаћем производу¹ (у даљем тексту: БДП) 9,9%, од чега су плате буџетских корисника 7,8% БДП-а, плате у ванбуџетским фондовима 0,4% БДП-а, док је учешће плата јединица локалне самоуправе у БДП-у Републике Српске 1,7%.

Анализирајући укупан број запослених у јавној управи Републике Српске, који у 2015. години износи 46.050, долазимо до закључка да у укупном броју запослених у Републици Српској² учествује са 18,7%, од чега се на буџетске кориснике односи 14,6%, на ванбуџетске фондове 0,7%, те 3,4% на јединице локалне самоуправе.

Уколико анализирамо просјечну нето плату у Републици Српској у 2015. години иста је износила 831 КМ, а посматрано по дјелатностима, које имају већу просјечну плату од просјека Републике, поредак је слиједећи:

- Финансијске дјелатности и дјелатности осигурања: 1.261 КМ,
- Информације и комуникације: 1.149 КМ,
- Јавна управа и одбрана, обавезно социјално осигурање: 1.104 КМ,
- Вађење руда и камена: 1.097 КМ,
- Производња и снабдијевање електричном енергијом гасом, паром и климатизација: 1.067 КМ,
- Дјелатности здравствене заштите и социјалног рада: 1.052 КМ, те
- Образовање: 851 КМ.

3. РЕФОРМА ПОЛИТИКЕ ПЛАТА У ЈАВНОМ СЕКТОРУ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Имајући у виду јасна опредјељења која је Влада Републике Српске исказала кроз Реформску агенду и Акциони план Републике Српске за реализацију Реформске агенде, све оно што је урађено у области политике плата и запошљавања у јавној управи још од 2009. године, када су плате свих буџетских корисника смањене за 10%, а високопозиционираних за 25%, а потом и кроз Писмо намјере са ММФ-ом за нови аранжман, недвосмислено произилази слиједеће:

- Влада Републике Српске ће у периоду 2017-2019. година смањити потрошњу на плате буџетских корисника, као учешће у БДП-у у односу на 2016. годину, а процес ће започети Буџетом Републике за 2017. годину;
- Основице за плате, платни коефицијенти, те накнаде у периоду 2017-2019. година неће бити повећавани;
- Влада Републике Српске ће уз подршку Свјетске банке успоставити Регистар запослених у јавној управи Републике Српске, који је тренутно у фази развоја, и који ће бити основа за детаљну анализу сваког радног мјеста појединачно, те израду планова за смањење броја запослених у средњем року, с циљем успостављања ефикасније јавне управе;
- Реформом здравственог сектора, коју радимо са Свјетском банком, систем здравствене заштите учинићемо одрживим и унаприједићемо квалитет и правичност здравствених услуга, тако да ће реформа обухватити рјешавање проблема дуговања здравственог сектора, дефинисање нових модела и извора финансирања, јачање финансијске

¹ БДП у Републици Српској у 2015. години је износио 8.873 мил. КМ (Извор: Економска политика Републике Српске за 2016. годину („Службени гласник Републике Српске“, број: 110/15)

² Просјечан број запослених у Републици Српској у 2015. години износи 245.975 лица (Извор: Републички завод за статистику Републике Српске - број запослених израчунат је као просјек марта и септембра 2015. године, с обзиром да Републички завод за статистику Републике Српске два пута годишње (март и септембар) објављује податке о броју броју запослених).

одговорности, контролу и управљање здравственим установама уз стандардизацију мреже здравствених установа;

- С тим у вези, у консултацијама са USAID-ом, довршићемо процес ширења система трезорског пословања на здравствене установе (домови здравља и болнице) у Републици Српској до краја марта 2017. године;
- Реформама јавних предузећа, које ће Влада предузети у 2017. и 2018. години, плате и накнаде запослених у јавним предузећима биће усаглашене са платама и накнадама запослених у јавној управи, а посебна пажња биће посвећена и анализи броја запослених;
- Да би се олакшало отварање радних мјеста у приватном сектору циљ је смањити пореско оптерећење рада путем умањења стопа обавезних доприноса. С тим у вези, уз помоћ ММФ-а биће припремљен свеобухватни план умањења стопа обавезних доприноса до краја септембра 2016. године како би се исти почели примјењивати 1. јануара 2017. године. Осигураћемо да смањење стопа социјалних доприноса има неутралан ефекат на дефицит како се не би угрозила одрживост социјалних фондова.

4. НАРЕДНИ КОРАЦИ

Сумирајући све претходно наведено, Влада Републике Српске је у потпуности определијелена да у сарадњи са међународним партнерима у реформским процесима, прије свих са ММФ-ом и Свјетском банком, са којима је већ започела реформе у појединим секторима, настави да проводи мјере дефинисане Реформском агендом, Акционим планом Републике Српске за реализацију Реформске агенде, Писмом намјере, те свим будућим плановима који имају за циљ наставак процеса фискалне консолидације како би се осигурало континуирано смањење јавног дуга у односу на БДП, уз истовремено смањење и унапређење квалитета јавне потрошње, како би се ослободио додатни простор за повећање капиталних расхода, који ће дугорочно довести до бржег економског раста.

С тим у вези, до краја 2016. године, у сарадњи са Свјетском банком биће усвојени планови за реформу здравственог сектора, те План реструктурирања Жељезница, а кроз буџетски процес за 2017. годину, са сваким буџетским корисником биће урађена детаљна анализа броја запослених и расхода за плате и накнаде. Реформа здравственог сектора, те реформа јавних предузећа има за циљ успостављање ефикаснијих система, који су дугорочно одрживи, кроз оптимализацију броја запослених радника.

Све наведено послужиће као основа за израду Оперативног плана за смањење укупне потрошње на плате у периоду 2017-2019. година, који ће усвојити Влада Републике Српске до краја 2016. године.